

ALV 35. ”On Jeesus matkakumppani”-virren taustaa.

Tämän virren tekijöinä on 2 henkilöä. Virren alku on kalantilaisen Efraim Jaakolan runoilema. Se on painettu ensimmäisen kerran Jaakolan kuoleman jälkeen v. 1861. Tästä alkuosasta oli jo v.1938 virsikirjaan muokattu virsi ”Jeesus matkakumppani”. Loppuosa, 4 säkeistöä, on alkuaan John Bunyanin kirjasta ”Yhden kristityn vaellus autuahan ijankaikkisuteen”. Sen ensimmäinen suomennos on vuodelta 1809. Tämän virren uusimman muokkauksen ovat tehneet Kaija Pispala ja Jaakko Löytty.

John Bunyan syntyi v.1628 köyhään käsityöläisperheeseen. Kyläkoulussa hän oppi lukemaan ja kirjoittamaan. Nuorukaisena hän oli 2 v. sotilaana ja 20 iässä hän alkoi harjoittaa isänsä ammattia. Hän teki kupariseppän ja kattilanpaikkaajan töitä. Samoihin aikoihin hän avioitui. Vaimon vähäisten myötäjäisten joukossa oli pari hartauskirjaa, joita he yhdessä tutkivat. Hän alkoi käydä kirkossa ja etsintä johti sisäiseen murrokseen. Hän antoi kastaa itsensä uudelleen ja hänestä tuli baptisti. Tätä asiaa hän ei tosin kirjoissaan painota.

Niihin aikoihin Englannin valtiokirkko ei suvainnut eri tavalla ajattelevia. Tilanne oli kuten konventikkeliplakaatin aikana Suomessa: luvattomien hengellisten kokousten pito oli kielletty. Bunyan oli kuitenkin sitä mieltä, että Jumalan lapsilla on oikeus palvella Jumalaa omalla tavallaan ja kokoontua sitä varten yhteen. Rohkeutensa hän joutui maksamaan 12v. vankilatuomiolla. Vankilassa hänellä oli aikaa lukea ja tutkia Raamattua. Siellä hänestä tuli tuottoisa kirjailija. Hänen kerrotaan kirjoittaneen kaikkiaan noin 60 kirjaa.

Hänen tunnetuin kirjansa onkin Kristityn vaellus joka on käännetty hyvin monelle kielelle. Se kertoo , miten kristitty lähti Turmeluksen kaupungista kohti taivaan maata ja mitä kaikkia vaikeuksia hän matkallaan kohtasi. Bunyan sanoo, että kertomus on uni. Se on täynnä symboliikkaa, kuvakieltä, joka vaikuttaa meihin paljon syvemmältä kuin sanat. Kun mielen syvyyksissä sanat loppuvat, niin kuvilla voi olla vielä valtava voima.

Rukoilevaiset ovat lukeneet paljon Kristityn vaellusta. Monet ”vanhoista kristityistä” ovat opiskelleet tätä kirjaa hyvin syvällisesti ja verranneet omaa vaellustaan kirjassa kerrottuun ja löytäneet yhtäläisyyksiä omien kokemustensa kanssa, sekä saaneet lohdutusta siitä, ettei ole yksin vaikeuksineen, vaan joku toinenkin on kokenut samalla tavalla matkan vaivoissa ollessaan.

Rohkenen sanoa nimenkin. Muistan edesmenneen eurajokilaisen Kustaa Saloman. Hän kertoi usein seurapuheissaan elävästi tapahtumia tästä kirjasta. Hän kertoi, miten ne tapahtumat olivat löytöjä hänelle ja siksi niin elävästi mielessä. Eräänkin kerran muistan, miten hän kyynelsilmin kyseli sitä, että miten meidän käy kun tulemme kuoleman virralle.

Kristityn vaellus kertoo siitäkin mitä vaikeuksia meillä voi olla viimeisellä virralla. Kirja lohduttaa meitä kuitenkin Raamatun sanalla: Jos vetten läpi kuljet, olen minä sinun kanssasi. Jos virtojen läpi, eivät ne sinua upota. Bunyan kertoo vielä miten hän näki unessaan, kuinka kristitty seuralaisineen pääsi yli kuoleman virran toiselle rannalle ja siellä he astuivat sisään taivaan portista ja heille annettiin harppu ja kruunu ja heille sanottiin: Menkää Herranne iloon.

Kristityn vaelluksessa on suorasanaisen tekstin ohessa myös muutama runo. Kolme niistä on otettu ”Akreniukseen” ja myös tähän ”Armon lapset veisatkaa”-kirjaan: 1. Ah mitä vaivaa vastusta, 2. Vuori korkea ja kolmas on em. Jaakolan virren lopussa. Siinä kristitty ihmettelee vapautumista taakoistaan. Jossain kerrotaan, että se on Bunyanin oma pelastuskokemus.

Liitän oheen tämän pelastuskokemuksen kuvauksen v. 1848 painoksen mukaisena:

*Minä näin myös, sen tien, jota **Kristityn** vaeltaman piti, olevan molemmilta puolilta varjeltu (=aidattu), **Autuus** nimellä.*

*Tällä tiellä riensi nyt se rasitettu **Kristitty**, mutta ei kuitenkaan ilman vaivata ja rasitusta, sen kuorman tähden kuin hänellä seljäsä oli.*

*Hän riensi niin muodoin, siihen asti kuin hän tuli yhdelle joltain yletylle paikalle, jonga päällä yksi Ristinpuu nostettu oli, ja vähän alempana yksi hauta. Niin pian kuin **Kristitty** ristin puun tykö tuli, näin minä, että kuorma hänen olaldansa putois, ja vieritettiin ales päin, siihen asti kuin se putois hautaan ja **Kristitty** ei nähnyt sitä enää koskaan.*

*Silloin ihastui **Kristitty** sangen suuresti, ja sanoi iloisella sydämellä: Hänen murhensa on minulle levon, ja hänen kuolemansa elämän andanut. Hän seisoi vähän aikaa paikallansa, ja ihmetteli itse ylitsensä; sillä se ilahutti häntä, että hän ristin-puun päälle katsomisen kautta pääsi kuormastansa vapaaksi. Hän katsoi yhden kerran toisen jälkeen sen päälle, niin kauvan että kyynelitten lähde hänen silmistänsä puhkeis, jonga vesi hänen kasvojansa myöden ales juoksi.*

*Näin ristiä itkein katselesansa, äkkäis hän kolme miestä, jotka häntä näillä sanoilla tervehtit: **Rauha olkoon sinulle Joh. 20:19.** Se ensimmäinen sanoi myös hänelle: **Sinun syndis ovat sinulle andeksi annetut. Mark. 2:5.** Se toinen riisui hänen vanhat ryysynsä ja likaiset vaatteensa hänen päältänsä, ja vaatetti hänen toisiin eli Juhla-vaatteisiin. **Sach. 3:4,5.** Se kolmas pani merkin hänen otsaansa, ja annoi hänellen yhden muisto-sedelin, joka sinetillä lukittu oli, **Ephes. 1:13,** jonga päälle hän käski hänen tiellä ollesansa katselemaan, ja sitte Taivaan portista sisälle menemään, ja sitten menit he pois. **Kristitty** hyppäis kyllä kolme kertaa ylös maasta sulasta ilosta, ja rupeis seuraavaisella tavalla laulamaan:*

1. Mua synnin kuorma rasitti, Muld' kaikki ilo puuttui:
Mut' tällä paikall' hawaitsin, Ett' murhen' ilok's' muuttui.
2. Mikä hän tämä paikka on? Kuin minun kuormast' päästi,
Kuin sielun' saatti lepojon, ja tunnoll' rauhan tuotti.
3. Täs' pääsin minä kuormastan', Kuin ol' niin raskas mulle,
Nyt auken' siteet itsestään: Jost' mahdan iloit' kyllä.
4. Siunattu Risti, Hauta myös. Viel' suuremp' kiitos Sinull',
Kuin olet tehnyt itse työs, Kaikk' kuin on puuttun' minult'.